

Priekšlikums pagarināt Mehānisko transportlīdzekļu grupu atbrīvojuma regulas darbības termiņu un atjaunināt papildu pamatnostādnes Paskaidrojums

1. IEVADS

Komisija 2022. gada jūlijā nolūkā saņemt sabiedrības atsauksmes publicēja projektu regulai, ar ko pagarina Regulas (ES) Nr. 461/2010 (“MTGAR”)¹ spēkā esības termiņu, kā arī projektu paziņojumam, ar ko groza Komisijas paziņojumu, kurā ietvertas papildu pamatnostādnes². Šie abi projekti atspoguļo izmaiņas, ko Komisija ierosina īstenot pēc MTGAR režīma izvērtēšanas³, kurā gūtie konstatējumi ir izklāstīti izvērtējuma ziņojumā⁴, kas kopā ar Komisijas dienestu darba dokumentu⁵ publicēts 2021. gada 28. maijā.

Ievērojot noteiktus ierobežojumus, ar MTGAR no Līguma 101. panta 1. punkta piemērošanas atbrīvo vertikālus nolīgumus, kas attiecas uz nosacījumiem, saskaņā ar kuriem puses drīkst pirkt, pārdot vai tālākpārdot rezerves daļas vai sniegt mehānisko transportlīdzekļu remonta un tehniskās apkopes pakalpojumus. Papildu pamatnostādnes nosaka principus, kurus piemēro, lai saskaņā ar Līguma 101. pantu izvērtētu konkrētus jautājumus, kas rodas saistībā ar šādiem nolīgumiem.

Kopumā izvērtēšana, kas noslēdzās 2021. gada 28. maijā, liecināja, ka MTGAR režīms ir bijis noderīgs un joprojām ir svarīgs ieinteresētajām personām. Izvērtēšana arī parādīja, ka, lai gan mehānisko transportlīdzekļu tirgus turpmākajos gados, visticamāk, attīstīsies, pēdējo desmit gadu laikā nav notikušas būtiskas izmaiņas, kas attaisnotu MTGAR režīma nozīmīgu pārskatīšanu. Tomēr izvērtēšanā atklājās, ka ir vajadzīgi atjauninājumi, kas atspoguļotu to, cik svarīga kā konkurences faktors varētu būt piekļuve transportlīdzekļu ģenerētajiem datiem.

Nemot vērā šos konstatējumus, Komisija ierosina: i) pagarināt MTGAR darbības termiņu uz pieciem gadiem (t. i., līdz 2028. gada 31. maijam); un ii) ieviest nelielus un mērķorientētus papildu pamatnostādņu atjauninājumus.

2. IEROSINĀTIE NOTEIKUMU PROJEKTI

a. Projekts regulai, ar ko pagarina MTGAR spēkā esības termiņu

¹ Komisijas Regula (ES) Nr. 461/2010 (2010. gada 27. maijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām mehānisko transportlīdzekļu nozarē (OV L 129, 28.5.2010., 52. lpp.).

² Komisijas paziņojums “Papildu pamatnostādnes par vertikālajiem ierobežojumiem nolīgumos par mehānisko transportlīdzekļu pārdošanu un remontu, un par mehānisko transportlīdzekļu rezerves daļu izplatīšanu” (OV C 138, 28.5.2010., 16. lpp.).

³ MTGAR režīmu veido: i) Vertikālā grupu atbrīvojuma regula (“VGAR”) un Pamatnostādnes vertikālo ierobežojumu jomā (“PVIJ”); un ii) nozaru grupu atbrīvojuma noteikumi, kas paredzēti MTGAR un papildu pamatnostādņēs un ko piemēro rezerves daļu izplatīšanai un mehānisko transportlīdzekļu remonta un tehniskās apkopes pakalpojumiem.

⁴ COM(2021) 264 final.

⁵ SWD(2021) 112 final.

Izvērtēšana parādīja, ka, lai gan konkurences vide mehānisko transportlīdzekļu tirgos kopš 2010. gada nav ievērojami mainījusies, nozare tagad ir spiesta pielāgoties: i) tehnoloģiju attīstībai, tai skaitā transportlīdzekļu ģenerēto datu aizvien lielākajam nozīmīgumam; ii) pastāvīgajam spiedienam samazināt emisijas un pāriet uz videi nekaitīgākām degvielām un spēka pārvadiem; un iii) mobilitātes modeļu izmaiņām. Izvērtēšanā tika konstatēts, ka tā rezultātā dažas nozares daļas turpmākajos gados strauji attīstīsies un ka tam būs ietekme uz konkurences apstākļiem, kas pagaidām vēl nav kvantificējama. Paredzams, ka laikposmā no 2025. līdz 2030. gadam dažas pārmaiņas, kas tikai tagad sāk izpausties, būs īstenojušās lielākā apmērā.

Šajā sakarā Komisija ierosina pagarināt pašreizējās MTGAR darbības termiņu uz pieciem gadiem. Tas ļaus nostiprināties dažām pārmaiņām, kas patlaban tikai sākas, un dos Komisijai labāku iespēju atkārtoti novērtēt situāciju jaunajā tirgus realitātē.

Tāpēc Komisija ierosina projektu Komisijas regulai, ar ko groza MTGAR piemērošanas laiku, proti, tās spēkā esību pagarina līdz 2028. gada 31. maijam. Vienlaikus Komisija ierosina ieviest atjaunotu pienākumu uzraudzīt MTGAR un pirms tās spēkā esības termiņa beigām izvērtēt to saskaņā ar labāka regulējuma pamatnostādnēm⁶.

Nekādas citas izmaiņas spēkā esošajā regulā nav ierosinātas.

b. Projekts paziņojumam, ar ko groza papildu pamatnostādnes

Lai gan patlaban papildu pamatnostādnēs detalizēti aplūkoti konkurences principi, kas saskaņā ar Līguma 101. pantu piemērojami citiem būtiskiem ievaddatiem transportlīdzekļu remonta vajadzībām, piemēram, rīkiem, apmācībai un tehniskai informācijai, tajos nav skaidras atsaucē uz transportlīdzekļu ģenerētajiem datiem.

Tā kā izvērtēšanā atklājās, ka ir vajadzīgi atjauninājumi, kas atspoguļotu to, cik svarīga kā konkurences faktors varētu būt piekļuve transportlīdzekļu ģenerētajiem datiem, ar paziņojuma projektu tiek paplašināti jau spēkā esošie tehniskās informācijas, rīku un apmācības nodrošināšanas principi, lai tie skaidri aptvertu transportlīdzekļu ģenerētos datus, kas vajadzīgi remonta un tehniskās apkopes pakalpojumu sniegšanai. Šīs izmaiņas nodrošinās uzņēmumiem skaidrību par to, kā Komisija, saskaņā ar Līguma 101. pantu novērtējot vertikālos nolīgumus starp transportlīdzekļu ražotājiem un to pilnvarotajiem tīkliem, izskata jautājumus, kas saistīti ar piekļuvi transportlīdzekļu ģenerētajiem datiem. Šīs izmaiņas tiek īstenotas ar ierosinātajiem pašreizējo papildu pamatnostādņu 60.–68. punkta grozījumiem.

Papildus iepriekš izklāstītajam ar paziņojuma projektu tiek atjauninātas atsauces uz tiesību aktiem, kas iekļautas papildu pamatnostādnēs, proti, šādā nolūkā: i) atjauninot savstarpējās atsauces uz VGAR un PVIJ ar attiecīgajām atsaucēm uz jaunajiem tekstiem, kas tās aizstās; ii) dažu papildu pamatnostādņu punktu saturu saskaņojot ar jaunās VGAR un PVIJ noteikumiem; un iii) atjauninot savstarpējās atsauces uz tiesību aktiem, kas ir GROW ĢD kompetencē un ir aizstāti ar jauniem tekstiem vai atcelti. Šie atjauninājumi nodrošinās konsekveni starp attiecīgajiem politikas instrumentiem un palīdzēs ieinteresētajām personām piemērot papildu pamatnostādnes.

⁶ Sk. [Labāka regulējuma pamatnostādņu](#) III nodaļu un 2021. gada labāka regulējuma rīkkopas [44. rīku](#).